

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

sunt vt vendant aiam ppaz diabolo p vili precio qz p modica
pntis vite delectatione. quales sunt luxuriosi a gulosi. quidaz
vero vendunt aiam p fallacibz hui9 mundi diuicijs sicut avari
Eccel. 10. Auaro nihil celestius. hic em aiam suam facit venalez
Quidam vero vendunt aiam p honoribus transitorijs a glo
ria mundi. sicut supbi. istas aias emit diabolus vt sint lingua
ignis inferni. vnde cu eos emit in fornacem ignis inferni eos
eiat. talem mercatorem fugiamus et vendamus aias nostras
xpo qui nos compat sanguine suo precioso. et cu emerit ducit
ad patriam celestem Vicens aut dñs alios stantes ociosos mi
sit eos ad opus. vnde sequit: a dixit illis: qui stabant ociosi:
ite a vos in vineam meā: i. ite libere a non coacti sitis cōgre
gatione fidelium a nūo penitentiu: a qd iustum fuerit dabo vo
bis: non cōponit cu istis de precio sed tñ pmittit qd iustū fuerit
illis dare. qz ipse retribuet vnicuiqz sm opera sua. Tercio simul
ponit vacatio oparioz in sexta a nona hora: itez autem exijt
circa sextam a nonā horam: a inuenit adhuc ociosos in foro: a
fecit sili: mittens eos in vineaz. mittunt fideles in vineā eccle
sie sexta a nona hora tpe illo. qd fuit ab abrahaz vsqz ad moy
sen. a a moyse vsqz ad xpm. Itē in vinea pnie eisdem horis mit
tunt qui penitent tpe iuuentutis et senectutis. Quarto tangit
quinta vocationis hora circa vndeimā exijt ista est hora a xpo
vsqz ad finem seculi. Est etiam tpus etatis decrepice: a inuenit
alios stantes: scz ociosos. a dixit illis qñ oburgando a repre
hendendo: quid hic statis tota die ociosi: reprehenduntur qui
dian aliquā absqz bono ope transire pmittunt vnde legitur qz
cu Titus vna die nihil virtuosuz egisset. circa horam vespina
stristatus cu suspirio dixit astantibz. Deu me amici hanc diem
perdidi: dicunt ei. qz nemo nos aduxit: optime dicunt. nemo
nos cōduxit. nullus em vineam dñi ingreditur nisi conductus
a deo. qz vt dicit apls. non est volentis nec cōcurrentis. h to
tum est miserationis dei: dixit eis. Itē et vos in vineam meā. Isti
qui hora. xi. mittunt in vineam fuerit apli a gentiles. Conside
randuz est at qñ sit liberalitas dei. qui vt occasio nē habeat p
miandi etiā. xi. hora oparios mittit in vineā

Secunda pars

Secundo cu d. Cum sero at factum esset: tangit merce
dis retributio equata. vbi quatuor tangunt. Primū
est cōmissio solutionis faciende vbi pmittit hora due
mens: cu autē sero factū esset. sero sm Rabannz est

assumatio mōi. aut etiam vniuscuiusq; finis. et consequē sero est
 finis mōi. quia vltēius non est tpus operandi. et aggregabunt
 omēs. Quidā ad celestes mansiones. quidā vero ad infernales
 dicit dñs vinee: dñs vinee est p̄familias deus pater: p̄urato
 ri suo: p̄urator dei p̄ris xpus est. factus enim fuit p̄urator dei
 patris in causa hoīs et dei. et extra diabolū. ad hanc enim causā
 discutiendā non accessit deus p̄r per semetip̄m carnez assumēdo
 sed misit p̄ratorem suū xpm scz qui carnem sumplit ex v̄rgi
 ne. ipse idēz est p̄urator n̄r in curia celestis imperij. vbi ipse ap
 paret p nobis in oī causa et questioe. vnde camit mater ecclesia
 Introiuit ih̄us in ipsuz alū vt appeat nunc vultui dei p nobis
 Deinde seq̄ duplex commissio illi facta. p̄a ē vocādi oparios vñ
 d. voca oparios: ista vocatio oparioz forte erit illa vox tube ar
 changel. surgite mortui venite ad iudiciū xpi. Ad eū vocatiōz
 vniuersū resurget genus hūanū. Scdo cōmittit mercedis retri
 butionez: et redde illis mercedem suāz: vnicuiq; s̄m ope ra sua.
 Deinde modū retributionis seruandū adiungit: incipiens a no
 uissimis: qui veniēt hora vñdecima: vsq; ad primos. qui fuerūt
 in hora p̄a. R Querit quare deus pater vocat operarios
 ad vineam. mercedem tñ eis non tribuit sed committit filio. di
 cendum q; ad deum p̄r em p̄pter omnipotentia pertinet trahere
 hominis ad vnitatem ecclesie et ad penitentia. Vnde Joh̄is. 6.
 dicit xps. Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me tra
 xerit illum. iudiciūz aut mercedis reddende competit xpo p̄pter
 duo. Primo quidez rōne sapientie ei attributē que ad iudiciūz
 requirit. In ipso enim sunt omnes thesauri sapie et sciencie dei
 absconditi. Colo. 2. Item scdo hoc iudiciūz sibi debet ne aliq; s̄
 crederet eum esse minorem patre p̄pter humanitate assumptam
 sed videatur equalis patri. Vnde Jo. 5. Pater nō iudicat quē
 q; sed omne iudiciūz dedit filio. vt omēs honorificent filiūz. sic
 honorificent p̄rem. Secundo ponit equalis retributio denarij:
 cum venissent ergo: p recipienda mercede: qui circa vñdecimā
 horam venerant: ad opus: acceperunt singulos denarios: de
 narius significat vite celestis eternitatem. que eternitas etiam
 modicum laborantib; datur. Sequitur retributio primozū veni
 entēs autem et primi arbitrati sunt q; plures essent accep turi
 erat enim verisimile vt amplius laborantib; plus coferatur p̄e
 miū: acceperunt autem et ipsi singulos denarios: sicut vna est
 fides primozū et sequentium. ita vnus est denarius eterni ta
 tis. In hoc documento consideremus ut nō faciam; cōpatio nes
 nostri ad alios q; etiā plus illis mereamur. quoniam frequē ter

Sermo

quidā secularium equant meritis religiosorum. aut illa excedunt
L Tercio ponit istorum murmuratio: et accipientes: denarium
 murmurabant aduersus prefamilias. duplicem enim vident illi
 hunc causam murmurandi. et in qua remuneratione essent ultimi cum
 tamen fuissent priores in opere. et quod equale premium non eque labora-
 tibus erat datum. sed omnia per causam solam murmurant propter sedam
 dicentes hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illos nobis fecisti
 in premio: qui portauimus: id est sustinimus: pondus diei: id est pon-
 derosum laborem totius diei: et estus: ventorum et solis Possent
 conqueri quod a puericia usque ad finem vite deo seruiuerunt. si tamen re-
 cipiunt premium. sic incipientes semio. quod sustinuerunt pondus reli-
 gionis et pene atque estus temptationum. et ille deficiente estatis
 calore auersi sunt. Item possent queri antiqui priores Noe viz
 et abraham Isaac Iacob et moyses. si tamen recipiant premium sicut
 illi qui sunt primi tempore. ipsi enim portauerunt pondus diei. quod lon-
 go vixerunt tempore. sustinuerunt etiam magnos temptationum estus.
 tempore enim eorum mundus erat quasi iuuenis. totus floridus pulchri-
 tudine. habundans deliciis. iocundus prosperitate. Unde ma-
 gnus estus inferebat temptationum. nunc vero mundus antiquus est
 et deficiunt quasi delectamenta ipsius. et ideo in primi non vult tan-
 tis estibus. **¶** Dic querenda sunt tria. primo enim querit quare
 voluit deus prius ut priores essent in premio quam posteriores erant in
 opere. Et dicendum quod beatus Gregorius huius rationem assignat. propter
 hoc scilicet quod videmus frequenter quod qui tardius incipiunt bene opera-
 titius vocantur ad premium vite eterne. Secundo dubitat de ista retri-
 butione denarii. non enim videtur iustum ut equale recipiant pre-
 mium. modicum et plurimum laborantes. unde videtur quod satis ratio-
 nabiliter murmurauerint quod hora per vocati sunt. Et dicendum quod
 ista retributio iusta est et misericors. iusta quia deditur ad prece-
 dentes quia datur eis conuentionis pretium. misericors autem quia ad sequen-
 tes. quia per modicum laborem equalem prioribus susceperunt mercedem.
 non igitur iniuste agitur cum primis. sed misericorditer dispensat
 cum ultimis. Item secundo ideo est equale. Primum ut ostendat huius
 apostolum quod non ex operibus saluati sumus. non enim mensurat mag-
 nitudo premium ex operibus. sed ex serua caritatis. et quod qui minus
 operantur possunt habere equalem caritatem. his qui multum laborant. ideo
 equale consequuntur premium. Item tertio de premium beatorum esse equa-
 le in duracione. quoniam siue multum laborauerint sancti in ecclesia siue mo-
 dicum. de omnibus tamen verificabit illud Sapientie. Iusti impetuum viuunt
 et apud deum est merces eorum non enim plus durabit in eternitate
 glorie sanctus petrus quam latro in cruce auersus. sed iste denarius

licet sit equalis in duratione. non tñ est equalis i magnitudine
 valoris. In domo em pñssimilias mansiones multe sūt. i. mlti
 gradus beatitudinis. Item quarto pōt dici q etia beat electi
 equales sūt in magnitudine gaudiū. nam vt dīc Anb. in pso.
 logion. 26. ca. Ex hoc em q quilibet sanctus tñ diligit alterū
 q̄tum seipm. sequit q tñ gaudebit de beatitudine alterius. q̄-
 tum de ppria. ideo gaudiū oīm erit singulorū. vnde ex h ille
 denarius erit equalis. ¶ Tercio dubitatur quō sancti d-
 cunt murmurare de equalitate primj aliorū. Nam vt dīc Gre.
 Regnū celoz null⁹ murmurans accipit. igit qui accipit mur-
 murare non pōt. Ad hoc respondet Cris. dicens q ista silitudo
 murmuris non sic transferenda est ad eos qui bñi sunt. vt intel-
 ligant murmurare ex inuidia. sed vt ostendat q tanto suat ho-
 noze predicti vt magnitudo honoris posset generare inuidiam.
 Scdo ad hoc respōdet Gre. q antiqui pñes qñlibet essent me-
 riti moientes. non tñ suscipiebant premiū. sed expectauerūt vs-
 q ad xp̄z. Mi vero qui non laborant in vinea dñi statim cū mo-
 riuntur introducunt ad requiem illoz. igit dilatio q̄i quedaz
 murmuratio est. Tercio pōt dici h̄m magistz. Dionez in h̄mo-
 nibus suis. q duplex est murmur scz conquestionis 7 admirati-
 onis. conquerendo quidē non murmurant beati de alioz glia.
 admirando at̄ quasi murmurare dicunt. quia illi qui sūt tempe-
 presenti q̄i pro nihilo vitaz eternā acquirunt. Itē quarto pōt
 dici q ista murmuratio intelligenda est p̄ sincerissim. nō em mur-
 murant de alioz gloria. nec murmurare possunt. q si tñ ali⁹
 crederet ibi esse materiā murmuris. attendat quō murmur ille
 tolleretur auerenti responsione. Ideo quarto ponitur sedatio
 murmuris tripliciter em tollitur murmur ille. primo em amica-
 bili rationatione. vnde dīc: at ille scz pñfamilias: respondens
 vni eoz: q forte magis se igerebat dixit amice ecce q̄ amicabi-
 liter incipit rōinari: non facio tibi iniuriā: ideo aduersus me
 murmurare non debes. 7 q non faciat illi iniuriā declarat. quia
 dat sibi illud in quo pactū fecerant. vnde dīc: Nōne ex dena-
 rio auemisti meū: certe sic. 7 ideo nō teneor tibi dare plus. qua-
 ppter: tolle quod tuū est 7 vade: vade scz contentus. q̄ recepisti
 mercedem tuā. Item scdo tollit murmuratiōē d eo q equa-
 lem dedit mercedem minus laborantibz. hoc em ideo fecit quia
 voluit. 7 quod vult licitū est ei facere. vñ subdit: volo autem
 et huic nouissimo dare sicut et tibi: sicut enim sola dei voluntas
 causa est in productione rerum: ita sola eadem causa est equali-
 tatis premiorū: an non licet mihi facere qd volo. certe imo licet

Sermo

quia voluntas ipsius semp est rationalis ⁊ sine affectu malicie. Item tercio tollit murmuracionē quia videt pcedere ex inuidia. An oculus tuus neq est: oculus huius Remig. intentio est. que tunc d esse neq. qm dolet de bono proximi. ostendit aut quare oculus istius nequaz sit: quia ego bonus sum: id est quia ego bonus suz huic dando gl'am. ideo tu habes oculū neq dolens de bono quod illi dedi ⁊c.

Tercia pars

Erdo cum dicit. Sic erunt nouissimi pri. tangit similitudinis congrua adoptatio. ponit em duplex snia. Prima est qz illi qui in vinea ecclesie fuerant priores ad laborem. in remuneratione erunt posteriores. dic enim: Sic erunt nouissimi in labore: primi: in remuneratione: Et primi: in labore: nouissimi: in remuneratione qd quidez huius Remig. Multe expom de iudeis et gentib. prius em fuerit vocati iudei ad fidez q gentiles. et tñ prius saluant gentiles q in dei. D Secunda snia metuenda valde est quia dñ: Multi enim sunt vocati: multi quidez vocati sunt quia generaliter omnes hoies. specialiter soli xpiani. omnes quidez vocant ad fidem sed tamen pot dici illud Ysa. 9. Dñe multiplicasti gentem. sed non magnificasti leticia. Vnde sequit: pauci vero electi: de omni natione mundi. non sunt electi nisi xpiani. qui pauci sunt respectu alioz. sed neq omnes xpiani saluant. ymo soli illi qui xpiani. tatis nomen opibus asirnant. Dicit em saluator. Non omnis qui dicit mihi dñe domine intrabit in regnū celoꝝ. sed q facit voluntatem meaz. Ex hac sententia. huius q dicit Greg. pensare debet vnusquisq vt de se non presumat qd ad fidez vocatus est quia vtz ad regnū eligendus sit nescit. Rogemus g deum ⁊c.

Dominica in sexagesima Sermo xxvii

Vm turba plurima veniret ⁊ de ciuitatib pperarent ⁊c. Luc. 8. idem Math. 13. Et Mar. 4. Ad bonum agricolam spectat tempus expectare seminand. et terram conuenientem seminū discernere. Vt autem in hunc mundū creatis. agricola ihus xps plenū gremiū portans celestiū seminū ⁊ seminauit ea nō quidez in terreno agro mali. sed in mentib hoim. q mentes quante sint diuersitatis ad semen istud. declarat in pñti euanº in quo tangunt tria. primū ē similitudinis ppositio. 2^a ē expolicois interrogatio interrogabāt at discipuli ei⁹ ⁊c. 3^a ē pabole explanaco ibi